KANSANELÄKELAITOS
Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Kansainvälisten asioiden osaamiskeskus
Arja Paijo

Lausunto

22.11.2024

KELA
7767/2024

Eduskunta
Hallintovaliokunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: Valiokunnan lausuntopyyntö Kansaneläkelaitokselle 19.11.2024

HE 192/2024 vp Hallituksen esitys kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kela on 24.10.2024 lausunut työ- ja elinkeinoministeriölle hallituksen esitykseen eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun lain (jälj. kotoutumislain) muuttamiseksi ja siihen liittyviksi laeiksi.

Lausunnossaan Kela toivoi perustoimeentulotukimenojen korvaamisen lakkauttamiseen liittyen, että kotoutumislain 63 §:n 3 momenttiin ehdotettujen muutosten voimaantuloa siirrettäisiin ajankohtaan 1.4.2025, jotta tarvittavat tietojärjestelmämuutokset ehditään toteuttamaan. Lisäksi Kela kiinnitti huomiota, että myös kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 29 §:n 2 momenttia tulisi muuttaa, jos kotoutumislain 63 §:n 3 momentti kumotaan. Hallituksen esitykseen onkin lisätty muutosehdotus kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 29 §:n muuttamiseksi niin, että siitä poistetaan viittaukset kotoutumislakiin. Hallituksen esitykseen on lisätty myös ehdotus toimeentulotuesta annetun lain 27 b §:n kumoamisesta.

Hallituksen esityksen kohdassa 8 todetaan voimaantulosta, että lait tulevat pääosin voimaan 1.1.2025. Toimeentulosta annetun lain 27 b §:n 5 momentin kumoaminen tulisi kuitenkin voimaan 1.4.2025. Myös toimeentulotukilain 27 b §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan, että 5 momentin kumoaminen tulisi voimaan vasta 1.4.2025 Kelan järjestelmämuutoksista johtuen. Toimeentulotukilain 27 b §:ssä 5 momentissa viitataan kuitenkin nyt voimassa olevan kotolain (1386/2010) säännöksiin, joiden voimassaolo on päättymässä 31.12.2024 eikä näillä ole yhteyttä Kelan lausunnossaan viittaamiin järjestelmämuutoksiin. Siitä, että toimeentulolain 27 b §:n 5 momentissa viitataan kohta kumoutuvan kotolain säännöksiin, on todettu Kelan 1.8.2024 antamassa lausunnossa.

Esityksessä ei näytä huomioidun Kelan 24.10.2024 lausunnossaan esittämää toivomusta siitä, että kotoutumislain 63 §:n 3 momentin kumoaminen tulisi voimaan vasta 1.4.2025. Kelan järjestelmämuutosten kannalta nimenomaisesti kotoutumislain 63 §:n 3 momentin kumoamisajankohdalla on merkitystä. Kotoutumislain 63 §:n 3 momentissa säädetään siitä, maksetaanko Kelalle valtionkorvauksia perustoimeentulotuesta.

Lisäksi Kelan näkemyksen mukaan kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 29 §:n 5 momentti tulisi kumota vasta 1.5.2026, jos kotoutumislain 63 §:n 3 momentti on voimassa 31.3.2025 saakka. Kyseisen momentin mukaan perustoimeentulotuen valtionosuuden vähentämiseksi Kela toimittaa vuosittain huhtikuun loppuun mennessä valtiovarainministeriölle tiedon edellisen vuoden aikana kuhunkin kuntaan kohdistuneesta perustoimeentulotuesta vähennettynä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 7 ja 63 §:ssä tarkoitetulla kyseistä ajanjaksoa koskevalla perustoimeentulotuella. Kelan tulisi näin ollen huomioida vielä vuonna 2026 vuoden 2025 tietojen osalta, että kuhunkin kuntaan kohdistuneesta perustoimeentulotuesta olisi vähennettävä kotoutumislain 63 §:n mukainen Kansaneläkelaitokselle perustoimeentulosta ajanjaksolta 1.1.2025 – 31.3.2025 maksettu korvaus.

Mia Helle

Yksikön päällikkö